

використання персоналу за принципом економічного витрачання наявних ресурсів. Організаційна ефективність визначається рівнем гармонійності організаційно-структурної побудови всіх елементів системи управління персоналом, відповідно до умов забезпечення максимальної їхньої результативності. Технологічна ефективність визначається ступенем відповідності рівня техніко-технологічного забезпечення управління персоналом сучасним вимогам, з метою досягнення більш продуктивної роботи, відповідно до потреб як населення, так і суспільства в цілому. Соціальна ефективність означає, перш за все, ступінь задоволення потреб, матеріальних і духовних інтересів персоналу, шляхом системи мотивації, соціального захисту. Вище зазначені складові в більших випадках взаємопов'язані і доповнюють одна одну в забезпеченні налагодженої, ефективної системи управління.

Система управління трудовим потенціалом передбачає ряд цілей та функцій між якими існує певна відмінність. Цілі організації системи управління характеризуються наступними ознаками: вони відображають бажаний стан в майбутньому, вони відображають даний стан конкретно, їх офіційно затверджують і узгоджують з керівництвом. Відповідно цілі виконують три функції: управління, координація і контроль.

Економічна ціль передбачає отримання розрахункової величини прибутку від реалізації продукції та надання послуг. Науково-технічна – забезпечення науково-технічного рівня продукції, а також підвищення продуктивності праці за рахунок удосконалення технології. Виробничо-комерційна ціль передбачає виробництво і реалізація продукції і надання послуг в заданому об'ємі і відповідно до планів. Соціальна ціль – досягнення заданого ступеню задоволення соціальних потреб працівників.[1] Не менш важливим фактором є те, що соціальні цілі можна розглядати з декількох позицій: з позиції персоналу і з позиції адміністрації.

Отже, з однієї сторони цілі системи управління визначають конкретні потреби працівників, які повинні бути задоволені адміністрацією. З іншої сторони, дані цілі визначають характер і умови трудової діяльності, що забезпечує адміністрація. Відповідно, ефективність системи управління персоналом полягає саме у відсутності розмежування між вище зазначеними цілями.

Відповідно до цілей виділяють функції системи управління персоналом такі як чітке визначення і реалізація стратегічних і тактичних цілей організації, прогнозування ситуації на ринку праці і в колективі, аналіз наявного кадрового потенціалу і планування його розвитку з урахуванням перспективи, мотивація персоналу, оцінка і навчання кадрів, сприяння адаптації працівників до нововведень, створення сприятливих умов в колективі. [2, С.99 ]. На думку Дмитренка Г.А. під функціями системи управління персоналу необхідно розуміти посадові обов'язки працівників підрозділів системи управління персоналом, які пов'язані з впливом на нього і їх можна класифікувати за функціональними блоком. [3, С. 440]

На нашу думку, основними функціями системи управління персоналом є: планування, організація і регулювання, що передбачає координацію фактичних дій щодо досягнення результатів; облік і контроль, стимулювання, саме управління і соціальне включення. Отже, процес управління персоналом можна представити у вигляді узгоджених рішень направлених на досягнення головної цілі функціонування організації шляхом формування цілей, функцій, організаційної структури управління персоналом, вертикальних і горизонтальних функціональних взаємозв'язків в процесі прийняття і реалізації управлінських рішень.

#### Список використаних джерел

1. Методология управления персоналом организации. Электронный ресурс. [Режим доступа] - <http://www.persona-pova.ru>
2. Одегов Ю.Г., Журавлев П.В. Управление персоналом: Учебник для вузов./ Ю.Г. Одегов, П.В. Журавлев // – М.: Финстатинформ, 1997. – С.878.
3. Щокін Г.В., Антонюк О.В., Головатий М.Ф. Управління людськими ресурсами: (Понятійно-термінол.слов.): Навч.посіб.для студ.вищ.навч.закл. // Г.В. Щокін, О.В. Антонюк, М.Ф. Головатий – К.:МАУП, 2006. -496с.

#### Фень Катерина Сергіївна,

аспірант Подільського державного аграрно-технічного університету

м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: д.е.н., професор Чикуркова А.Д.

### СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Поняття "економічна безпека" пройшло чимало переосмислень в економічній теорії у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які визначають процеси управління. У сучасній науковій літературі поняття "економічна безпека" досить часто виводять безпосередньо з більш загальної категорії "безпека" (переклад з грецької означає "володіти ситуацією"). В спеціальній літературі наводиться визначення безпеки як стану, при якому будь-який об'єкт знаходиться в положенні надійної захищеності і не піддається негативному впливу будь-яких факторів. У широкому науковому сенсі під безпекою розуміється захищеність природно-фізіологічних, соціально-економічних, ідеально-духовних і ситуативних потреб у ресурсах, технологіях, інформації та моральних ідеалів, необхідних для життєдіяльності та розвитку населення.

Проблема забезпечення безпеки сформувалася паралельно зі становленням держави. Ще стародавні мислителі, усвідомлюючи цю потребу, їй присвячували свої наукові трактати: наприклад, Жан-Жак Руссо в 1762 році написав твір "Про суспільний договір, або Принципи політичного права" [1]. В ньому зазначалося, що найважливішою турботою держави є самозбереження та безпека. Розглянувши історію розвитку поняття "економічної безпеки" у світовому масштабі, можна виділити найважливіші дати та періоди (табл. 1).

Окремо потрібно зазначити розвиток економічної безпеки в радянські роки. У цей період дане питання було виключно в компетенції державних і громадських інститутів. Концепція забезпечення безпеки будувалася за принципом виявлення

Еволюція розуміння та сутності поняття "економічна безпека"

| Роки        | Визначення поняття   |
|-------------|--|
| 1904 рік    | Президент США Теодор Рузвельт вводить поняття «національна безпека»                          |
| 30–ті роки  | Світова криза, економічна безпека стала предметом дослідження                                |
| 60–ті роки  | Розпад колоніальної системи. Формування концепції економічної безпеки                        |
| 70–ті роки  | Економічна безпека розглядається як важлива складова національної безпеки                    |
| 1985 рік    | 40–а сесія Генеральної асамблеї ООН, ухвалення резолюції «Міжнародна економічна безпека»     |
| 1987 рік    | 42–а сесія Генеральної асамблеї ООН, прийнято «Концепцію міжнародної економічної безпеки»    |
| 90–ті роки  | Економічна безпека розглядається як критерій захищеності інформаційних ресурсів підприємства |
| Сучасні дні | Розгляд економічної безпеки через призму антикризового управління організації                |

Термін «економічна безпека» широкого обігу набув у Західній Європі в 70–роках, як спрощене трактування поняття «економічний метод забезпечення національної безпеки». Чисельність трактувань економічної безпеки зумовлене тим, що одночасно воно виступає над системою в розгляді її на рівні держави, регіону, підприємства, а з іншого боку є складовою міжнародної економічної безпеки [2, с. 130].

З моменту здобуття незалежності Україна налагодила торговельні зв'язки більш ніж із 180 країнами світу. Поступово створюються передумови для інтеграції української економіки у глобальні та європейські економічні процеси. Враховуючи даний напрямок розвитку, найбільш поширене визначення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах визначається як стан ефективного використання наявних ресурсів (інформації, персоналу, капіталу, техніки і технології) та існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати зовнішньому негативному впливу, забезпечувати тривале виживання та сталий розвиток України як на власній території, так і за її межами [3].

Трансформування економіки України наприкінці другого тисячоліття і перших років її незалежності залишається вкрай складним. Глобальні аспекти еволюції людства, масштаби і швидкість змін у світогосподарському просторі, революційні перетворення в економіках окремих країн і міждержавних співтовариств з одного боку, і українські реалії псевдоринкового реформування та нестабільні параметри розвитку вітчизняної економіки, з другого боку—визначають цей стан. Сьогодні, як ніколи, зростає проблема забезпечення економічної безпеки України, що є одним з найважливіших національних пріоритетів, гарантом державної незалежності України, умовою її прогресивного, мирного економічного розвитку й добробуту громадян [4].

#### Список використаних джерел

1. Руссо Ж.Ж. Об общественном договоре. Трактаты / Пер. с фр./ Ж.Ж. Руссо.// — М.: "КАНОН-пресс", "Кучково поле", 1998. — 416 с.
2. Гаврилець В.А. Стратегія формування політики управління економічною безпекою суб'єктів господарювання./ Гаврилець В.А.// Тези Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Організаційно-економічне та фінансово-кредитне забезпечення сталого розвитку підприємництва», БДФЕУ. - м. Чернівці.2014. - ст. 130 - 133
3. Ігнашкіна Т.Б., Шатохін А.Л. Економічна безпека підприємства та її трактування в наукових працях – 2013. [http://mev-hnu.at.ua/load/2013/3\\_zabezpechennja\\_ekonomichnoji\\_bezpeki\\_virobnichikh\\_sistem\\_za\\_umov\\_rozvitku\\_konkurenciji/33-1-0-176](http://mev-hnu.at.ua/load/2013/3_zabezpechennja_ekonomichnoji_bezpeki_virobnichikh_sistem_za_umov_rozvitku_konkurenciji/33-1-0-176)
4. Олійникова Є. А. Основи економічної безпеки. (державна, регіон, підприємство, особа). / Під редакцією Є. А. Олійникова.// - М.: ЗАТ «Бізнес-школа «Інтел-синтез», 288с.

#### Ференчук Віктор Віталійович,

студент спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський  
Науковий керівник: к.е.н., доцент Кучер О.В.

### ЗАСТОСУВАННЯ МАРКЕТИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Агроринковий маркетинг відрізняється від промислового, комерційного, банківського і інших видів маркетингу. Це визначається особливостями сільського господарства: залежністю результатів від природних умов, роллю і значенням товару, різноманітністю форм власності, неспівпаданням робочого періоду і періоду виробництва, сезонністю виробництва і отримання продуктів, різноманітним організаційним форм господарювання і їх діалектикою, зовнішньоекономічними зв'язками, участю державних органів в розвитку АПК і його галузей. Природні і економічні процеси в агробізнесовій діяльності інтегруються і утворюють особливі умови для виробництва і організації маркетингу.

Однією із головних особливостей маркетингу в аграрній сфері є те, що тут маркетолог має справу з товаром першої життєвої необхідності, отже, необхідно своєчасно, в потрібному об'ємі і асортименті, з урахуванням віку, статі, національних традицій, стану здоров'я споживачів задовольняти їх потреби і інтереси. Окремі види продукції, такі як продукція тваринництва, овочева і плодоягідна мають певний термін зберігання, тобто швидко псуються, тому потрібна оперативність постачання, доцільна упаковка, сервісне і естетичне обслуговування.

Досить важливим в організації маркетингу є неспівпадання робочого періоду і періоду виробництва. Наприклад, продукцію рослинництва одержують один-два рази на рік, а робочий період триває цілий рік. У зв'язку з цим фахівці з маркетингу повинні уміти спрогнозувати діалектику попиту споживачів, добре знати тенденцію їх задоволення, ринкову кон'юнктуру і т.д., бо від цього залежить ефективність агромаркетингу. Крім того, така особливість сільськогосподарського виробництва, як сезонність, впливає на форми і методи агромаркетингу і робить їх відмінними від форм і методів